

Cristian Segura

Gent d'ordre

La desfeta d'una elit

Galàxia Gutenberg

CRISTIAN SEGURA

Gent d'ordre

La desfeta d'una elit

Galàxia Gutenberg

Publicat per
Galaxia Gutenberg, S.L.
Av. Diagonal, 361, 2n 1a
08037 Barcelona
info@galaxiagutenberg.com
www.galaxiagutenberg.com

Primera edició: agost de 2021

© Cristian Segura, 2021
© Galaxia Gutenberg, S.L., 2021

Impressió i enquadernació: Romanyà-Valls
Pl. Verdaguer, 1 Capellades-Barcelona
Dipòsit legal: B 8504-2021
ISBN: 978-84-18807-11-4

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot realitzar amb l'autorització dels seus titulars, a banda de les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 45).

*El gruix d'aquest llibre va ser escrit entre els anys 2016
i 2018. Posteriorment s'hi han anat afegint nous
passatges. Després de superar molts obstacles, Gent
d'ordre és una realitat gràcies a Galàxia Gutenberg.*

Índex

<i>Avenida de la Victoria</i>	11
Camises.	15
Porters.	21
Rajoles hidràuliques	27
Anarcocapitalisme.	33
Cinc seients buits.	35
«Vivan los bribones»	41
Un dia al tennis	63
Glamur	67
<i>Corte y confección.</i>	77
Turó Park	83
Herois	89
Pal de paller.	103
Parvulari Pedralbes	135
Gitanes	165
La poma d'or.	175
Una tifa al Port de la Selva.	181

Un rei d'Orient	197
Getxo	203
Hu Nan.	211
Mohinder Lal	221
Les filipines	227
Sant Ignasi.	231
L'elixir d'ou.	237
Decadència	255
Epíleg. La desfeta	267

Avenida de la Victoria

El món d'on vinc s'està extingint. L'univers no trontollarà quan deixi d'existir; de fet, alguns ho celebraran. En algun moment del passat jo també ho hauria celebrat, però és on vaig néixer i és natural que estigui de dol. Malgrat que els seus habitants poden ser gent superba, avui sobretot fan llàstima, com els indígenes que venen penjolls als turistes. Aquest món és avui una mena de reducte i paròdia del passat que ni tan sols es revolta per sobreviure.

És un món petit, és una realitat més comprovable mentalment que no pas físicament. Les seves fronteres són més sociològiques que no pas geogràfiques. Si l'aguéssim de delimitar físicament, establiríem els seus límits meridionals al Reial Club de Polo, Sant Gervasi al nord, Galla Plàcidia a l'est i el Tibidabo a l'oest. Més enllà hi ha les seves colònies del Maresme, l'Empordà, el Vallès i el Pirineu. Parlo de la zona alta de

Barcelona, allò que, jugant, vam batejar com a Upper Diagonal.

Ara hi ha un hotel que es diu Upper Diagonal, al passeig de Manuel Girona, a tocar de San Odón, l'església on mossèn Perales, conegut com *Fittipaldi*, ha celebrat durant anys les seves mítiques misses de vint-i-cinc minuts, les més curtes dels diumenges, per a l'alta burgesia barcelonina. Curtes i eficaces; client satisfet, raspall ple. Si el catolicisme perd fidels a l'engròs a Europa, en aquest món encara hi conserva una presència envejable. A San Odón, els diumenges, i cada dia de la setmana a la veïna església de Santa Gema, una multitud assisteix a les cerimònies, totes en castellà menys una els diumenges. Durant els oficis de diumenge sempre hi ha joves de camisa ben planxada i noies mones d'Instagram esperant pacientment als bancs perquè quedi lliure un dels quatre moderns confessionaris de Santa Gema.

Manuel Girona era un banquer; part dels seus antics condominis, a Pedralbes, hostatgen el supercomputador de la Universitat Politècnica de Catalunya. Aquest ordinador és al carrer de Jordi Girona, que era el besnet del banquer. Jordi Girona era monàrquic i amic de Primo de Rivera; va morir el 1936 intentant revoltar Barcelona contra la República. A l'avinguda Pedralbes, exactament entre els dos Girona, al número 22, mantenen un rètol de ferro ben gros amb l'antic nom del carrer: *Avenida de la Victoria* [victòria de les tropes fran-

quistes el 1939]. El bloc de pisos es diu Edificio Victoria. El 2015 vaig escriure un article informant sobre el rètol; l'administrador de la finca em va assegurar que no s'havien adonat que allò continuava allà. A mi m'agrada pensar que ho mantenen en un gest punk reaccionari. El comissionat de Memòria Històrica de l'Ajuntament, Ricard Vinyes, em va explicar el 2018 que el consistori havia mirat de retirar el rètol, però la propietat s'hi va negar.

Quan jo era petit, el meu pare em duia al Polo en cotxe per Manuel Girona. Eren els dissabtes i els diumenges al matí, el trànsit era mínim. La cantonada amb l'avinguda Pedralbes era un dels meus punts favorits d'aquell petit territori nostre. Les antigues quadres dels Güell, dissenyades per Antoni Gaudí, són un escenari màgic de pedra que reproduïx el jardí de les Hespèrides. Hi ha la porta de ferro en forma de drac, la bèstia que custodia les pomes d'or, cobejades per Hèrcules. A la dècada dels vuitanta allò era un espai pràcticament abandonat i incomprendible per a mi. També hi havia el gitano del semàfor davant l'Edificio Victoria, que em cridava més l'atenció que les Hespèrides, per la seva cortesia i alhora per una mirada amenaçant quan demanava monedes que li resultava efectivíssima. El meu pare em diu que encara hi és, i que és més fatxenda que mai.

Camises

Si fem cas de l'actual relat oficial, pràcticament tothom era antifranquista a Catalunya: els únics afins a la dictadura eren un grapat de famílies importants del país. Però la família petitburgesa i franquista de *Pa negre* era real, els barcelonins que van sortir al carrer el gener del 1939 a donar la benvinguda a les tropes nacionals també eren reals. Els alcaldes de Convergència que havien estat batlles durant el franquisme també són reals. Avui, de franquistes catalans només en queden alguns noms selectes i identificables per ser vilipendiats, sobretot Joan Antoni Samaranch.

Amb prou feines ni a la zona alta queden «franquistes pragmàtics». No es tracta de franquistes militants, gent que desfilava pel passeig de la Bonanova amb la camisa blava i que votava Vox; em refereixo a persones destres en la connivència i que aprecien l'ordre, l'immobilisme, l'estabilitat del seu negociat. Aquests eren la gent d'ordre. La

gent d'ordre a la Barcelona del segle XXI s'ha convertit en una reserva d'indis navahos. Els que hi queden són pocs i viuen d'esquena a la nova era. Per mi aquests són els més coherents: si han tirat endavant durant generacions amb les mateixes idees, per què haurien de canviar ara?

Però la majoria sí que ha canviat, i molt ràpid. S'han volgut adaptar a correcció a una nova època i no han tingut prou temps per fer una transició normal. Gràcies a això es generen actituds tan interessants com aquest testimoni d'Antoni Vila Casas. Empresari farmacèutic d'èxit, filantrop de l'art com pocs a Catalunya, Vila Casas és un home d'ordre que s'ha fet independentista malgrat les contradiccions que això pot suposar per a ell. Moltes de les persones que han sortit de la reserva per incorporar-se a la vida moderna no poden amagar la seva condició de gent d'ordre. Heus aquí l'exemple d'en Vila Casas, segons el llibre entrevista autobiogràfic *El que pensin de mi no m'interessa gens*: «Quan va acabar la guerra, gairebé tothom era franquista. Als cines paraven a la mitja part per posar l'himne i tothom alçava el braç. Durant la guerra s'havien fet molts disbarats i, quan es va acabar, molta gent valorava l'ordre i la pau. A mi m'ha agradat sempre l'ordre. El franquisme era un règim detestable, però els qui no ens vam ficar en merders, vam poder prosperar. Jo vaig poder fer el batxillerat, la carrera, les milícies, vaig posar una farmàcia, vaig muntar un laboratori... i fins avui. No sé si Franco tractava Catalu-

nya tan malament com ens tracten ara. Era un dictador i que quedi clar que no l'exculpo de res, però tenia cert respecte per Catalunya perquè sabia que en treia profit. Entenc, però, que la gent no en vulgui tenir cap record».

El cacau mental que s'ha de tenir per creure que el franquisme respectava més Catalunya que l'actual Estat espanyol només pot ser conseqüència de la tombarella que molts han hagut d'improvisar per no perdre el tren de la independència. Això provoca conflictes puntuals entre la gent d'ordre que continua a la reserva i els que han canviat ràpid de camisa. Això de les camises no és un dir; Vila Casas ho explica: «Amb els meus amics no puc parlar d'aquest tema. Ara voten Ciutadans, perquè els fa vergonya votar el PP. Els fa por la independència perquè avui encara es guanyen la vida com a empresaris. Però no tenen en compte que els mercats canvien, i que si continuem a Espanya estaran cada cop pitjor. Haurien de pensar en els seus fills. Hi ha molts catalans que són espanyolistes. Els reconeixeràs pel coll de les camises. Si el coll de la camisa el porten obert, són espanyolistes. Si porten la camisa com la porto jo, així tancada, són catalanistes».

A casa meva, la meva família, a més de fer-se independentistes, també diuen que s'han fet d'esquerres. Això trenca la lògica natural; per sistema, com més vells ens fem, més conservadors som. En Vila Casas també ha virat cap a l'esquerra, segons assegura al llibre. Jo

soc d'esquerres, el que col·loquialment es coneix com un *pijoprogre*, però ho he estat sempre. La meva parella diu que no soc *pijo*, que les meves possessions –nulles– i la meva manera de ser no són les d'un *pijo*, però jo sé que ho soc perquè entro a la truiteria Flash Flash i m'hi sento com a casa; em conviden a dinar en una finca amb jardins, piscina, dues minyones, quadres de Torres García i Tàpies, i m'hi sento còmode. Hi ha una manera de ser i d'estar que va més enllà de propietats o de lluir marques. Ho descrivia Milena Busquets en un article a *El Periódico* dedicat a l'editor Claudio López Lama-drid: «Hem perdut un veí del barri, aquest barri poblat d'arbres, tranquil i diàfan, burgès i sense pretensions, on encara es poden veure passar les estacions simplement mirant per la finestra i on un (ingènualement i estúpida-ment) de vegades pensa que no pot passar-hi res dolent. Era un gran editor però suposo que la majoria de la gent amb qui es creuava pel carrer no ho sabia. Gairebé mai anava sol, o bé passejava el seu gos o bé arrossegava una maleta, de vegades anava acompanyat de la seva bella nòvia. [...] Amo i gos tenien aquella elegància, tan barcelonina, que consisteix a anar una mica malgirbat. Els jerseis són de caixmir però tan vells que estan foradats (sovint una herència dels pares), les camises de donar-los tant ús han perdut el color original i són d'un verd o d'un blau pàllid amb els punys i els colls una mica tronats, el calçat és utilitari i poden portar les

mateixes sabates durant quinze anys, mai van pentinats, mai porten rellotges rutilants».

Vaig decidir que seria d'esquerres amb setze anys, després de jugar un partit d'hoquei al Polo. Encara suat, amb el pal i les canyelleres a les mans, vaig apropar-me al bar abans de dutxar-me i allà em vaig trobar Gabriel García Márquez. No m'ho podia creure: un dels meus referents, al bar del meu club. Amic íntim de Fidel Castro, abanderat de l'esquerra intel·lectual, en calça curta, amb raqueta de tennis, acompanyat de dos nois –eren els seus nets, o nebots, no ho puc precisar–, que semblaven querubins de rossos i bells que eren. Recordaré sempre el diàleg:

–¿Es usted Gabriel García Márquez?

–Pues sí, soy yo.

–¡Qué honor saludarle! No se atragante con la Coca-Cola.

–¿Por qué?

–Porque es veneno imperialista.

García Márquez no va dir res més. Espero que tingúes en compte que jo era un marrec de setze anys, molt nerviós de tenir al davant l'autor de *Crónica de una muerte anunciada* o *El coronel no tiene quien le escriba*, obres que en aquell moment em servien de passaport a altres mons, lluny de realitats com el Polo. García Márquez també em va convèncer que ser d'esquerres no es contradeia amb gaudir dels plaers que t'ofereix la vida.

Porters

A favor de Vila Casas s'ha de dir que és més sincer i coherent que molts d'altres. Ell continua referint-se a la plaça Francesc Macià com a plaça Calvo Sotelo –anomenada així en el mateix edicte municipal del 1940 que va batejar l'*avenida de la Victoria*. Segur que fa com un servidor i el carrer Roger de Llúria continua sent Lauria, i Pelai és Pelayo.

Vila Casas és sincer i coherent i, per mi, això suma punts. Es declara amic i fidel de Jordi Pujol. En un moment com l'actual en què esmentar l'expresident és com alliberar el Kraken, mantenir públicament una relació d'amistat amb ell és tenir-los ben posats. Fets similars es van produir quan va començar el calvari judicial d'Iñaki Urdangarín. Tots aquells que li feien la gara-gara als vestuaris del Reial Club de Tennis Barcelona de sobte van desaparèixer.

El personatge públic de Pep Guardiola no és sant de la meva devoció, per allò que va destacar d'ell Jordi

Llovet: «Aquest entrenador de futbol que parla com si fos l'arxidiaca de Catalunya». Però Guardiola, quan era entrenador del Bayern de Munic, va visitar a la presó el directiu del club Uli Hoeneß, condemnat per frau fiscal, perquè per damunt de tot són amics, segons va explicar. Aquesta actitud demostra més principis que qualsevol campanya de valors de pa sucat amb oli del Barça.

Guardiola va ser veí de la meva àvia. Ella ni tan sols ho sabia, però un servidor, que és més xafarder, va descobrir-ho i ho va callar. La meva àvia materna viu al carrer de la Reina Victòria, entre Ganduxer i la Via Augusta. Parlo del triangle de les Bermudes de l'ordre; aquí va residir-hi Guardiola i estic convençut que va marxar a Munic per no veure's absorbit per les forces paranormals del lloc. En aquest codi postal, el 08021, el d'aquest racó de Sant Gervasi, el Partit Popular és el partit més votat. Que el PP pugui ser l'opció favorita dels seus veïns és una excepció tan gran a Catalunya que mereixeria una tesi doctoral.

Guardiola compartia sobretot una cosa amb els seus veïns del PP: els diners. Per ser fidels a la realitat, els seus veïns no eren ni de bon tros tan rics com ell; el doctor B., que va ser el meu pediatra i que també és veí de la meva àvia, es permet conduir el seu Jaguar i segurament gaudir d'un parell de segones residències: és a dir, el que guanya Guardiola en dos mesos. Un altre punt en comú

entre Guardiola i els seus aleshores conciutadans de la zona era la discreció. Tothom al barri sabia que l'estrella del Barça vivia allà, però no el destorbaven ni l'inquieta-ven amb les adulacions que rep de la massa: Guardiola residia a Ganduxer per poder ser *un ciutadà més*.

Una tarda vaig descobrir que des del despatx del pis de la meua àvia podia veure les dependències de la família Guardiola. Les finestres de la seva cuina i les del meu escriptori estaven separades per quaranta metres, per damunt d'un porxo que condueix a la piscina comunitària del nostre bloc. La meua reacció, immediata, va ser deixar de mirar. Incòmode, sentia que havia envaït la privacitat d'aquella gent. No vaig tornar a fer-hi un cop d'ull mai més, però vaig explicar-ho a la meua àvia; amb prou feines li sonava el nom de Guardiola, i sobretot no tenia el més mínim interès per saber quina mena de vida feia aquell senyor allà al davant.

Hi ha una manera de fer al món de l'ordre que instrueix que les xafarderies es produeixen a porta tancada i mai de cara a l'exterior; fins i tot els porters d'aquesta zona de Ganduxer, immigrants espanyols o asiàtics, tots uniformats amb la mateixa bata blau llampant, no t'informen de res per molta confiança que hakis establert amb ells després de tants anys. En Jesús, el porter de l'antiga residència familiar al carrer Buigas, mai em va dir el nom dels autors d'una orgia que es va perpetrar un cap de setmana a la piscina de l'edifici. Jo el que volia era fe-

licitar-los, però en Jesús era com una tomba. Potser els pares de l'interfecte que va organitzar la bacanal eren molt generosos amb ell quan pujava la nit de Nadal a recollir l'*aguinaldo* –en català correcte direm «estrena», però depenent d'on sigueu, i naturalment a l'Upper és així, si demaneu l'estrena no us entendrà ningú.

En Jesús és un gallec alt i fornit, d'abundant cabell negre com el carbó, al cap, al nas i a les orelles. Home afable, té una petita habitació al damunt del garatge on guarda el material indispensable per a la seva feina, les cartes dels veïns i també objectes per mi preciosos, tresors abandonats al carrer, fins i tot algun animaló convalescent. La seva dona treballa en una finca conjunta, també com a portera, també amb una bata blau llampant, la d'ella sempre més neta. Gairebé no tenen vacances perquè la comunitat de propietaris no els en concedeix, només descansen les tardes de dissabte i els diumenges. Sempre són amables, però.

Els porters acostumen a ser una extensió dels seus amos. En Jesús és d'una dreta rànica gallega que combriga perfectament amb el paper de protector de l'ordre de la comunitat. El porter substitut de casa la meua àvia intentava col·locar-me exemplars de *La Razón* que li regalaven no sé on. Ell sabia que soc periodista a *El País*, potser per això em feia la falca publicitària del seu diari amb tanta insistència, perquè viu en un món passat en el qual *El País* encara és considerat d'esquerres.

La meva àvia és sòcia de diamants del Barça –o d’or, o com se’n digui dels socis que en són des de fa més de cinquanta anys. Només ha estat al Camp Nou per recollir la medalla; si havia presenciats algun partit, era a l’antic camp de les Corts. La meva altra àvia, en pau descansi, sòcia compromissària i també propietària d’una medalla a la veterania, tampoc no havia estat mai al Camp Nou. El més a prop que la meva àvia ha estat del Camp Nou és quan em recollia de petit al Club de Polo després de fer classes de tennis. Conduïa un Audi 80 de les primeres generacions, cotxes quadrats i grossos, tancs que en aquell moment a Barcelona cridaven l’atenció. Ja aleshores –mitjan de la dècada dels vuitanta, jo tenia uns deu anys– jo devia sentir culpabilitat de classe, perquè passava vergonya observant els carrers i la grisor de la Barcelona preolímpica des de l’interior d’aquell vehicle. Entrava ràpid al cotxe i m’arraulia al darrere perquè ningú no em veiés. Per tornar a casa, la meva àvia agafava el carrer de la Facultat de Belles Arts, que connecta amb la ronda del Mig per sota de l’Hotel Princesa Sofía. Allà encara m’amagava més, però per instruccions de l’àvia, que m’obligava a tancar els ulls: a una banda i l’altra, els travestis oferien el seu cos als conductors, mostrant el pitram artificial i el penis amagat en una calceta o, encara millor, penjant al descobert, ben noble. Evidentment, jo no tancava els ulls i allucinava. Com pot ser que hi hagi dones amb penis?

I què feien allà enmig del carrer, la ciutat ja fosca, mostrant el cos? El centre de l'escena era el bidó que utilitzaven per fer una foguera i escalfar-se. Les flames que illuminaven la nit, entorn de les quals les transsexuals s'escalfaven el cos mentre esperaven el client. La meua àvia accelerava l'Audi 80, i jo seguia l'escena amb el cap, girant-me dissimuladament.